

Legislativa EU ke statistice

Snaha porovnávat právní úpravu věnovanou statistice v České republice, jejímž jádrem je zákon o státní statistické službě a každoroční vyhlášky o Programu statistických zjišťování, s úpravou stejné oblasti v právu Evropské unie naráží na řadu obtíží. Patrně nejpodstatnější jsou jisté **odlišnosti ve sledovaných cílech**.

Na rozdíl od českého práva sleduje právní úprava Evropské unie navíc další cíl – sjednocovat postup všech členských států. Z toho plyne rozsah i podrobnost její právně závazné podoby, které mají zajistit potřebnou míru soudržnosti a srovnatelnosti statistických údajů. Na první pohled proto zaujme rozkošatělost a neustále se vyvíjející úprava statistiky v unijním právu.

Potřeba společné úpravy

Při předkládání návrhů právních aktů Evropské unie na úseku statistiky bývá posuzována potřeba dané úpravy právě na unijní úrovni. EU může jednat jen za předpokladu a pouze do té míry, pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být členskými státy uspokojivě dosaženo na ústřední, regionální či místní úrovni. Rozhodujícím argumentem je, že členské státy nemohou uspokojivě dosáhnout soudržnosti a srovnatelnosti statistických údajů bez společné právní úpravy na úrovni Unie. Důležitá je přitom i zásada proporciona-

lity. Podle ní by se právní úprava EU měla omezovat na minimum, které je potřebné k dosažení cíle, a nepřekračovat míru nezbytnou k jeho dosažení.

Přednostní používání nařízení

Při volbě právního nástroje bývá v případě evropských statistik v praxi upřednostňováno nařízení před směrnici z důvodu jistoty, že ji členské státy použijí úplně a ucelně. Přednostní používání nařízení je v oblasti statistiky zavedenou praxí již od roku 1997.

Z hlediska závaznosti právních aktů EU stojí za zmínku uplatnění zásady flexibility – možnosti poskytnout členským státům trvale nebo dočasně zvláštní režim ve vztahu k dodržování některých ustanovení práva EU. Mohou být ze závažných důvodů vyňaty z povinnosti dodržovat určité právní akty EU, nebo se naopak mohou zavázat, že budou dodržovat pravidla přesahující rámec právní úpravy EU.

Jaké dopady může mít nesplnění povinnosti plynoucí z prá-

Sankce za zkršlování statistiky

O vývoji na úseku sankcí souvisejících se statistikou svědčí nařízení č. 1173/2011 o účinném prosazování rozpočtového dohledu v eurozóně, přijaté v listopadu 2011. Stanovuje, že **Rada EU může na základě doporučení Evropské komise rozhodnout o uložení pokuty členskému státu**, který záměrně nebo z hrubé nedbalosti zkršluje relevantní údaje o schodku a dluhu. Pokuty musí být účinné, odrazující a přiměřené povaze, závažnosti a době trvání zkršlování. Výše pokuty nepřekročí 0,2 % HDP daného členského státu. Evropská komise může provést jakákoli šetření nezbytná k prokázání uvedeného zkršlování. V jejich rámci může od dotčeného členského státu požadovat poskytnutí informací, vykonávat kontroly na místě a mít přístup k účtům vybraných subjektů.

va EU? Evropská komise může podle článku 258 Smlouvy o fungování EU při porušení práva EU členským státem zahájit řízení, které může vyústit až v podání žaloby k Soudnímu dvoru EU a posléze v uložení peněžité sankce.

Samoregulace a politické závazky

Mezi neprávní prostředky označované za samoregulační bývá zařazován zejména Kodex evropské statistiky, jehož cílem je zvýšit důvěru ve statistické úřady a kvalitu statistik, které vytvářejí. Vytvořil jej předchůdce nynějšího Výboru pro Evropský statistický systém a stal se součástí sdělení Evropské komise o nezávislosti, bezúhonnosti a odpovědnosti vnitrostát-

ních statistických úřadů a statistického úřadu Společenství.

Za příklad politického závazku neprávního charakteru poslouží přijímání Závazků o důvěryhodnosti statistiky. Jedná se o prohlášení jednotlivých vlád členských států EU o dodržování

Kodexu evropské statistiky a zejména jeho zásady nezávislosti národních statistických úřadů. Smyslem těchto prohlášení, spolupodepsaných Evropskou komisí, jsou posílení statistické správy a řízení v EU a podpora důvěry v evropskou statistiku. Prvním z členských států, které takový závazek přijalo, se stalo Řecko.

Jindřich Babický
oddělení evropské integrace

Klíčové ustanovení

Jádrem, z něhož se odvíjí právní úprava evropské statistiky, je **článek 338 Smlouvy o fungování Evropské unie**. Podle něj Evropský parlament a Rada přijímají řádným legislativním postupem opatření k vypracování statistik, jestliže je to nezbytné k provádění činnosti EU. Uvedené ustanovení dále určuje požadavky na vypracovávání evropských statistik. Obecnou právní úpravu oblasti statistiky na nižší úrovni sekundárního práva Unie poskytuje nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 223/2009 o evropské statistice.